

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi E.O.,

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. VIII AKa 88/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 marca 2026 r.,

I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VIII AKa 88/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;

II. przyznaje E.O od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 18 lipca 2024 r. do 3 marca 2026 r.;

III. oddala skargę w pozostałym zakresie;

IV. nakazuje zwrócić E.O. z rachunku Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 200 (dwustu) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz E.O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa –

Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

Leszek Bosek Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 18 lipca 2025 r. E.O. (dalej: „skarżąca”) złożyła skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. VIII AKa 88/24. Skarżąca wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym toczącym się w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie VIII Wydział Karny sygn. akt. VIII Aka 88/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. wydanie Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia niezwłocznego wydania odpisu wyroku wraz z klauzulą wykonalności zgodnie z wnioskiem Skarżącej z dnia 18 lipca 2024 r.;

3. przyznanie na podstawie art. 12 ust. 4 Ustawy od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej sumę pieniężną w kwocie 15.000 zł w związku ze stwierdzoną przewlekłością postępowania mając na uwadze szczególne znaczenie sprawy dla skarżącej, która swoją postawą nie przyczyniła się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania;

4. zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odpowiedź na skargę złożył Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W piśmie z dnia 26 sierpnia 2025 r. wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz.

1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawodawca w art. 2 ust. 2 u.s.p.p. wskazał elementy podlegające analizie na etapie postępowania w przedmiocie przewlekłości. W świetle tego przepisu dokonując oceny uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w świetle uchwały Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2019 r., I NSPZP 1/18, w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności dopuszczalne jest wniesienie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Z akt sprawy wynika, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności skarżąca złożyła 18 lipca 2024 r. Tego samego dnia wpłynęła kasacja obrońcy skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego, w której zawarto wniosek o wstrzymanie wykonalności wyroku w całości. W dniu 4 lutego 2025 r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Najwyższego. W dniu 4 marca 2025 r. Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku obrońcy skazanego o wstrzymanie wyroku. Z kolei w dniu 16 października 2025 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną.

Wskazać należy, że ustawodawca nie zdecydował się na określenie terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. Dotyczy to każdego rodzaju postępowania, w tym postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. Nie zmienia tego fakt, że w tym przypadku określono instrukcyjny termin na rozpoznanie wniosku przez właściwy sąd (art. 781¹ k.p.c.)

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności należy utożsamiać z przewlekłością postępowania (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20).

Nie można jednak pominąć tego, że ocena przewlekłości postępowania ma charakter indywidualny i uwzględnia okoliczności konkretnej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W toku postępowania o stwierdzenie przewlekłości postępowania sąd oceniający sprawę analizuje nie tylko okres zaniechania jej rozpoznania, lecz bierze pod uwagę wszystkie kryteria, o których stanowi art. 2 ust. 2 u.s.p.p.

Odnosząc powyższe do zarzutów skarżącej dotyczących przewlekłości ocenianego postępowania, podkreślenia wymaga, że dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy, uwzględniając jej charakter, stopień faktycznej i prawnej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącej, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Uwypuklenia wymaga, iż zgodnie z art. 781¹ k.p.c. wnioski o wydanie klauzuli wykonalności sąd rozpoznaje nie później niż w terminie trzech dni od dnia jego złożenia. W odpowiedzi na skargę, Sąd Apelacyjny podnosił, iż wniosek o wstrzymanie wykonalności orzeczenia stanowi przeszkodę w nadaniu temu orzeczeniu klauzuli wykonalności. Jednakże wskazać należy, że skoro Sąd

Apelacyjny nie występował z prośbą o wypożyczenie akt sprawy do Sądu Najwyższego, ani też nie monitorował na jakim etapie jest przedmiotowy wniosek, to przyczynił się do zaistnienia przewlekłości postępowania, bowiem z akt sprawy wynika, iż Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 4 marca 2025 r. II KK 58/25 nie uwzględnił wniosku o wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 lipca 2024 r., sygn. akt VIII AKa 88/24.

Konkludując wskazania wymaga nadto, iż w wyniku opieszałości Sądu Apelacyjnego postępowanie klauzulowe trwa od ponad 18 miesięcy (od 18 lipca 2024 r. do 3 marca 2026 r.).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez skarżących stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Z uwagi na powyższe, skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się w lipcu 2024 r. i trwa nadal, Sąd Najwyższy przyznał skarżącej sumę pieniężną w wysokości 2.000 zł za okres od 23 lipca 2024 r. do 4 lutego 2026 r. Tym samym dalej idące żądanie skargi w tym zakresie, tj. ponad kwotę 2.000 zł, należało oddalić jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw.

Zasądzoną od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej kwotę 240 zł stanowi wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej będącego adwokatem, której wysokość ustalono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964). Nadto Sąd Najwyższy, a podstawie art. 17 ust. 3 u.s.p.p. nakazał zwrócić skarżącej z rachunku Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 200 zł uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Leszek Bosek

Oktawian Nawrot

Mirosław Sadowski

